

det i Tvivl, om Fællesforfatningen er retlig bestaaende; endvidere have flere Medlemmer af den holsteenke Stænderforsamling, som vare valgte til at være Rigsraader, resigneret og nedlagt deres Poster; der er overalt i det danske Folk stor Bekymring, og det kan ikke være anderledes, daglige foruroligende Rygter forsøge den. Under disse Forhold troer jeg rigtignok, at det vilde have seet meget underligt ud, hvis denne Sag slet ikke var kommen paa Tale her i Rigsdagen. Den mildeste Form er valgt, nemlig Formen af en Forespørgsel, og jeg kan rigtignok ikke skjønne Andet, end at, hvis det ikke saaledes havde vist sig, at Rigsdagen dog nærrede nogen Interesse for denne Sag, fulgte den med en vis Spænding, vilde den have svigtet sit Kald.

Udsættelse: Det er vistnok meget tvivlsomt, hvad der i Sagens egen Interesse havde været gavnligt, enten at denne Forespørgsel slet ikke havde betraadt Rigsdagens Gulb, eller at see den maatte gaae ud, uden at vi kunne yttret os saaledes, som havde vi havt Magt og Ret til at gøre Noget i denne Sag; thi vi skulle have Ret, og vi skulle have Magt, for at kunne vente at udrette Noget i Forhold som disse. Det er hovedsagelig Mangel paa Ret og Magt, som invaliderer, om intet Andet gjør det, Forbeholdet eller „Foresættelsen“. Det er meget vigtigt — og det maa vi takke den ærede Forespørgger for, at han giver Anledning til at faae dette bragt frem — saa at det bliver klart for Alle, at denne Foresættelse kan paa retlig Vis aldrig bruges til Noget, fordi der ingen Myndighed er i hele Landet, som kan give den Betydning og bringe den til Udførelse paa lovlig Maade. Den staaer eensidig som Noget, der er gaaet ud fra Rigsdagen som en Forhaabning, som et Ønske, men er aldrig kommen til at bestaae ved fælles Sammenvirken af Kongen og Rigsdag, og kun forsaavidt Noget af denne Art bestaaer ved Kongens og Rigsdagens fælles Sammenvirken, faaer det en lovlige Betydning, med Undtagelse af Forsamlingens Forretningsorden; men selv ved Hjælp af Forretningsordenen ville vi, om vi ogsaa vare samlede, ikke kunne komme til at

sætte denne Foresættelse i Virksomhed, selv i det Dødblik, da vi troede, at vi havde Grund til at antage, at Fællesforfatningen ikke var i anerkendt Kraft og Virksomhed. Det kan være, at der i et saadant Dødblik maatte gribes til at gøre Noget; men vi maatte da vide, at vi ikke kunde det i Kraft af denne Foresættelse, men vi kunde det i Kraft af det Mandat, som vi have til under vanskelige Omstændigheder maaskee at handle eensidigt i hele Statens Interesse; det at handle under saadanne Omstændigheder, er at staae paa et Gebeet, som her ikke kan komme under Omstændigheder, der er Omstændighedernes Bær, og Udfaldet bliver Dommeren derover. Det ærede Medlem, som sidder nær herved (Elenroth), sagde, at, hvis denne Foresættelse ikke var kommen frem i Forbindelse med Beslutningen, var Beslutningen rimeligvis ikke bleven tagen af Rigsdagen. Jeg tilstaaer aabenhjertigt, at jeg troer, den alligevel var bleven tagen (Stemmer: Nei!), og jeg betragtede Foresættelsen fra første Dødblik kun som et Skærmbredt, bag hvilket Enkelte krob i den skjulte Overbeviisning, at det havde Noget at betyde, og Andre, fordi det var besværet, og jeg vil her bruge en Lignelse, med hvilken jeg dengang søgte at forklare Sagen for nogle af mine nærmeste Venner, jeg sagde: Foresættelsen er ganske simpelt den Sæbe, hvormed vi bleve indsmurte for bagefter at blive barberede. Jeg for min Part rækkede ikke Hagen til, jeg frabad mig det; og hvorfor? Fordi jeg frygtede for, at det skulde skee, som nu synes at være paa Veie, at denne Foresættelse skulde staae op som et hæsligt Spørgsel, der forvirrede vor simple, sunde Betragtning af Forholdene og fristede os over paa et vrangt, urigtigt politisk Gebeet; thi det er et politisk Spørgsmaal, her er Tale om, ikke noget constitutionelt, og endnu mindre noget nationalt, hvis der ved nationalt menes noget Andet end den Nationalitet, som kan bestaae i det danske Monarki. Til trods for vor Mening om Fællesforfatningens indre Bestaafenhed — og jeg har ingen god Mening derom — skulle vi nu forsvare den; vi forsvare den ved igjennem Monarchiet det danske Rige, thi det danske Rige bestaaer kun derigjennem. Den